

Κοινή Δήλωση Βιομηχανικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων σχετικά με το Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων για την Καθαρή Βιομηχανία (Clean Industrial State Aid Framework - CISAF) και την ανάγκη στήριξης της βιομηχανικών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας

Απευθυνόμαστε προς εσάς για να εκφράσουμε την επείγουσα ανάγκη δημιουργίας ενός πλαισίου μέτρων στήριξης των βιομηχανικών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, με στόχο την ανακοπή του κύματος αποβιομηχάνισης που πλήττει την Ευρώπη. Σύμφωνα με ανάλυση του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (European Trade Union Institute — ETUI), ο αριθμός των απασχολούμενων στη μεταποίηση μειώθηκε κατά 853.000 την περίοδο 2019–2023, ενώ οι προκλήσεις για τη βιομηχανία επιμένουν. Η επιβάρυνση είναι ιδιαίτερα μεγάλη στα κράτη μέλη με διαρθρωτικά υψηλότερο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας, που στρεβλώνει την έννοια της Ενιαίας Αγοράς και πλήττει περισσότερο τις ενεργοβόρες επιχειρήσεις.

Η στρατηγική απανθρακοποίησης της Ευρώπης εξαρτάται από την πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια σε ανταγωνιστικές τιμές παγκοσμίως—είτε πρόκειται για άμεση ηλεκτροδότηση, είτε για άλλες ενεργοβόρες τεχνολογίες όπως το υδρογόνο ή η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα (CCUS). Ωστόσο, παρά τη σημαντική διείσδυση των ΑΠΕ, οι τιμές παραμένουν πολύ πάνω σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα και σημαντικά υψηλότερες από εκείνες σε ανταγωνιστικές οικονομίες που δεν τιμολογούν τις εκπομπές CO₂. Ανάλυση της Compass Lexecon για τη BusinessEurope (2024) επιβεβαιώνει ότι αυτό το χάσμα τιμών θα συνεχιστεί, υπονομεύοντας τη βιωσιμότητα της βιομηχανικής απανθρακοποίησης.

Αν και η «Συμφωνία για Καθαρή Βιομηχανία» (Clean Industrial Deal) αποτελεί θετικό βήμα, δεν προσφέρει τη αναγκαία βραχυπρόθεσμη ανακούφιση. Λόγω της επείγουσας κατάστασης και της ανάγκης άμεσης μείωσης των τιμών, το CISAF πρέπει να περιέχει μεταβατικά μέτρα που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα τώρα – πολύ πριν αποδώσουν άλλα διαρθρωτικά μέτρα.

Προηγούμενες προσπάθειες αρκετών κρατών μελών¹ να θεσπίσουν στοχευμένα μέτρα στήριξης με σκοπό τη μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τη βιομηχανία δεν έλαβαν έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κυρίως λόγω, κατά την άποψή μας, μίας υπερβολικά στενής εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Και αυτό, παρά το γεγονός, ότι τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να επιταχύνουν την απανθρακοποίηση, διασφαλίζοντας βιώσιμη ηλεκτροδότηση, και παράλληλα να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη απειλή της αποβιομηχάνισης στην Ευρώπη.

Το CISAF αποτελεί μία από τις τελευταίες ευκαιρίες για αντιστροφή αυτής της πορείας. Ωστόσο τα μέτρα του προσχεδίου είναι σαφώς ανεπαρκή και κινδυνεύουν να λειτουργήσουν ανασταλτικά, αν η εφαρμογή της αρχής «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» εξακολουθήσει να περιορίζει τη χρήση μεταβατικών τεχνολογιών. Παράλληλα, το υπό διαμόρφωση Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας πρέπει να λειτουργήσει συμπληρωματικά του CISAF, παρέχοντας επιπλέον πόρους και απλοποιημένη πρόσβαση στα έργα βιομηχανικής απανθρακοποίησης, ιδίως σε κράτη μέλη με περιορισμένο δημοσιονομικό χώρο.

Σε αυτό το πλαίσιο, σας καλούμε να συμπεριλάβετε διατάξεις που θα επιτρέψουν στις βιομηχανίες μας να συνδυάσουν την απανθρακοποίηση με την ανταγωνιστικότητα, ώστε να ενισχυθεί η βιομηχανική παραγωγή και η απασχόληση στην ΕΕ.

¹ Παραδείγματα συμπεριλαμβάνουν το ‘Green Pool’ στην Ελλάδα και το ‘Energy Release’ στην Ιταλία